

Bukdácsló világrend

A kínai–amerikai kapcsolatok és a magyar érdekek

A modern Kína megteremtője, Teng Hsziao-ping a szovjet tömb összeomlását látva alapvető fontosságú külpolitikai doktrínát határozott meg országára az 1990-es évek elején: „stabilizáljuk helyzetünket, nyugalommal reagálunk a változásokra, ne vállaljunk vezető szerepet, rejtjük el képességeinket, és várjuk ki, amíg eljön a mi időnk”. Teng felismerte, hogy az akkor még szegény, de már gyorsan fejlődő KNK számára létkérdés volt egy olyan nemzetközi környezet kialakulása, amelyben az ország elsősorban saját belső gazdasági növekedésére koncentrálhatott, ahelyett, hogy erőforrásait egy konfrontatívabb külpolitikára pazarolta volna. E stratégia sikerét jelzi, hogy Kína az Egyesült Államok vezetete fennálló liberális világrend és a globalizáció legnagyobb haszonélvezőjévé vált, és gazdasági, illetve katonai téren is az USA fő kihívójává vált. Mindezek alapján érthető, hogy Hszi Csin-ping jelenlegi elnök-pártfőtitkár, a nyugati világot az elmúlt évtizedben megrázó válságokat látva, úgy érzi, ideje felhagyni a Teng és utódai által követett úttal. Hszi szerint elérkezett Kína új korszaka, amikor Peking ismét elfoglalhatja az őt megillető helyet a világpolitika középpontjában.

66

Az elmúlt bő egy évtizedben szinte közhellyé vált, hogy a 21. század nagyhatalma Kína lesz, amely a gazdasági, katonai és politikai-kulturális dimenziókban egyaránt a világ élére kerül majd. Gazdasági szempontból Kína valóban képes lehet előbb mennyiségi, míg hosszabb távon akár minőségi téren is leghagyni az Egyesült Államokat. A gyorsan fejlődő kínai technológia és a növekvő védelmi költségvetés néhány évtizeden belül megkérdőjelezheti Washington katonai elsőségét a kelet-ázsiai térségben. Trump elnök elhibázott külpolitikájának köszönhetően Peking a globális intézményekben is növelhet befolyását 2016 óta, sőt, újakat is létrehozott saját vezetése alatt. Ugyanakkor Kína a politikai és kulturális befolyás terén már komolyabb akadályokba ütközik. Egyelőre nem látni olyan kínai politikai értékeket vagy kulturális termékeket, amelyek fel tudnák venni a versenyt a Nyugaton évszázadok alatt kiforrott elvekkel. Kína ma még csupán kevesek számára vonzó, a világ népeinek többsége – beleértve sok százezer Nyugaton élő kínait is – inkább az európai vagy amerikai életstílusra vágyik, nem pedig a Kínai Népköztársaság által nyújtott körülményekre. Ráadásul Peking ambíciói jelentősen eltérnek a nyugati nagyhatalmak korábbi céljaitól. Az elmúlt évszázad folyamán az európaiak és az amerikaiak gyakran messianisztikus küldetésüknek tekintették a Nyugaton kialakult, de univerzálisnak tartott értékek és elvek terjesztését a világban. A mai napig uralkodó nézet, hogy minden egyes emberi lény megérdemli a szabadságot, jólétet, egyenlőséget, demokratikus képviseletet és egyéb jogokat. Igaz, hogy e szemléletet sokszor pusztá eszközként használ-

ták a nyugati hatalmak vezetői más országok kihasználása során, maguk az elvek mégis vonzóak a világ szinte minden táján. Kínának egyelőre nincsenek efféle világmegváltó céljai, történelmi és kulturális fejlődésétől idegen ez a fajta gondolkodásmód, csupán saját jólétét szeretné biztosítani.

A pekingi vezetést azonban nem csupán a becsvágy, hanem a félelem is az erőteljesebb nemzetközi szerepvállalás felé hajtja. Egyrészt, mint minden autoriter rendszer, a kínai pártállam sem lassíthat, mert összeroppan saját súlya alatt. A lakosság hozzászakozott a gyors növekedéshez, a politikusok pedig a kommunizmus kiüresedésével új legitimációs eszközhöz a nacionalizmushoz fordultak. Így kénytelenek folyamatosan azt mutatni, hogy Kína erős és csodált ország, amellyel nem packázhat senki.

A Globe Scan nemzetközi közvélemény-kutató cég 2017 nyarán elvégzett kutatása szerint a megkérdezett országok lakosságának mindössze 34 százaléka volt pozitív véleménnyel az Egyesült Államokról, míg a korábbi eredményekhez képest Kína nemzetközi megítélése is tovább romlott, és 41 százalékon állt, ami a Covid-19-járvány hatására azóta még mélyebbre süllyedt, míg az USA rossz eredményét részben ellensúlyozza pozitív kulturális befolyása a világban. Ennél is fontosabb azonban az a szakadék, ami a két ország nemzetközi elfogadottsága és önképük között tátong. Ugyanis az amerikaiak 71 százaléka, míg a kínaiak 88 százaléka meg volt győződve arról, hogy országuk pozitív szerepet játszik a világban.¹ Ezek az adatok, illetve a mögöttük megbúvó kínai és amerikai – az adatok szerint alaptalan – önbizalom arról árulkodik, hogy a két nagyhatalom közötti kapcsolatok nem csupán a gazdasági érdekek és stratégiai törvényszerűségek miatt vannak konfliktusra ítélve, hanem a két társadalom önképéből fakadó bel- és külpolitikai folyamatok is predestinálják a konfliktust. Rendkívül veszélyes gyúelegyet jelent egy olyan helyzet, ahol mindkét fél meg van győződve saját igazáról és támogatottságáról, miközben a fél világ közvéleménye bizalmatlansággal vagy akár erős ellenszenvvel tekint rájuk. Ráadásul mindez azt is valószínűsíti, hogy sem amerikai, sem kínai oldalról nem várható engedékenység.

A félelem másik forrása, hogy Kína felemelkedése esetleg nem tart örökké. Könnyen lehet, hogy csupán egy pár évtizedes ablakperiódus tanúi lehetünk, amikor megadatik az országnak a világhatalmi státusz, de végül csak egy lesz három-négy másik hatalom között. A Kínai Kommunista Párt negyven éven keresztül sikerrel másolta és adaptálta a kelet-ázsiai fejlesztő állam modelljét és a nyugati országok mintáit. Ez elég volt ahhoz, hogy az extenzív gazdasági fejlődés időszakában gyors növekedést érjen el, és az ország óriási népességének hála a világ legnagyobb gazdaságai közé katapultálta Kínát. Az európai történelem tapasztalatai alapján azonban egy ponton túl az egypártrendszer, az autokrácia ellentétbe kerül a további gazdasági és társadalmi fejlődéssel, amelynek elengedhetetlen feltétele a szabadság, a szabad gondolkodás és eszmecsere. Bár nem lehet kizárni, hogy Kína találhat egy, a korábbi tapasztalatoktól gyökeresen eltérő utat, egyelőre megoldhatatlan problémának tűnik

¹ Globe Scan: Sharp Drop in World Views of US, UK: Global Poll. 4 July 2017. Available at: <https://globescan.com/2017/07/04/sharp-drop-in-world-views-of-us-uk-global-poll/>

a KKP számára a fenti ellentmondás feloldása, és Hszi Csin-ping rendszere az elnyomás fokozása és a 21. századi technológián alapuló megfigyelő állam kiépítése mellett döntött a párt hatalmának fenntartása érdekében.

A rendszerből fakadó másik anomália demográfiai válsággal fenyeget. Kína népessége a következő években rohamos fogyásnak indul majd, ráadásul a társadalom a korábbi várakozásoknál is gyorsabban öregszik el. Ha beigazolódnak a pesszimista jóslatok, a 21. század végére az ország akár lakosságának felét is elveszítheti,² így nagyjából 750 millió kínainak kellene versenyeznie az addigra közel 400 millióra duzzadó Egyesült Államokkal, miközben nemcsak India, de akár Nigéria is népesebbé válhat, mint a népköztársaság. Mindezeket figyelembe véve, Pekingnek még ma kell kivívnia a lehető legjobb pozíciókat, mert erre később esetleg már nem lesz lehetősége.

Az Egyesült Államok válaszlépései

Számos korábbi elnökválasztási kampányhoz hasonlóan 2015–2016-ban is terítékre került Kína kérdése, Donald Trump elnök pedig különösen sokat foglalkozott a két ország közötti kereskedelmi-gazdasági együttműködéssel. Belátta, hogy a korábbi amerikai adminisztrációk által követett stratégia csődöt mondott, és Kínát nem lehet partnernek tekinteni, hanem sokkal inkább versenytársnak, sőt riválisnak tartotta. Az USA 2017-es nemzetbiztonsági stratégiája már úgy fogalmazott, hogy a versengés miatt az Egyesült Államoknak újra kell gondolnia az elmúlt évtizedek politikáját, amely a felemelkedő államok nemzetközi rendbe történő betagozódásának segítését célozta. Az amerikai vezetés szerint a versenytársak beemelése a nemzetközi szervezetekbe és a világgazdaság és kereskedelem vérkeringésébe nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, nem váltak jóakarató és megbízható partnerekké, viszont hozzájárult ezen államok megerősödéséhez.³

Bár Trump megbukott a választáson, demokrata párti utódja, Joe Biden elnöksége alatt is fennmaradt a konfrontatív Kína-politikával kapcsolatos kétpárti és osztársadalmi egyetértés. A Biden-kormányzat ugyan más eszközökkel, de ugyanazért a célért küzd: globális szövetségi rendszert épít gazdasági-technológiai, politikai és katonai téren is Kína felemelkedésének feltartóztatására vagy legalábbis kordában tartására. Bár történelmi szempontból vitatható ugyan, hogy nevezhetjük-e a jelenlegi helyzetet második hidegháborúnak, vagy sem, az amerikai (és kínai) szakirodalom és politikai diskurzus de facto e kifejezéssel írja le a Washington és Peking közötti viszonyrendszer jelenlegi irányát. Biden elnök az Egyesült Államok globális hatalmának mindhárom, azaz a gazdasági, katonai és intézményi pillérének belül is versenyre kelt Kínával az elmúlt év folyamán. A 2021 nyarán a G7 által meghirdetett Build Back Better World (B3W) program egyértelműen a kínai új selyemút programnak (BRI) kíván gazdasági versenytársat állítani,

² Vollset, Stein Emil et al. Fertility, mortality, migration, and population scenarios for 195 countries and territories from 2017 to 2100: a forecasting analysis for the Global Burden of Disease Study. *The Lancet*, Vol. 396. Issue 10258, p. 1285-1306, October 17, 2020.

³ Breaking the Mould: Trump's China Policy (2018). Focus Asia Perspective&Analysis. Stockholm. Institute for Security and Development Policy.

amennyiben dollármilliárdokat szán infrastruktúra-fejlesztésekre a fejlődő világban. A 2021 szeptemberében bejelentett védelmi ipari együttműködés az USA, az Egyesült Királyság és Ausztrália között (AUKUS) egy újabb elemmel egészíti ki a Kína körül épített amerikai szövetségi rendszert, amely a már korábban Japán, India, Ausztrália és az USA által létrehozott ún. Quadrilateral Initiative kooperációt is igyekszik szorosabbra húzni. A 2021 decemberében megrendezett Demokráciacsúcs (Summit for Democracy) pedig a politikai-ideológiai téren igyekszik egyfajta *cordon sanitaire*-t létrehozni Kína – és részben Oroszország – körül. Amellett, hogy a Biden-kormányzat a trumpi évekhez képest sokkal jobban figyel a szövetségesek bizalmának megőrzésére (bár ez alól éppen az AUKUS létrehozásának francia érdekeket durván sértő módszerei képeznek kivételt) vagy új szövetségek kötésére, Kína helyzetén a Covid-19 kitörése is sokat rontott. Bár az ország igyekezett az ún. maszk-, aztán vakcinadiplomácia segítségével menteni a menthetőt, Kína megítélése a világ számos országában erősen romlott. Ráadásul Peking meggondolatlan lépései, például az ún. „farkasharcos diplomácia”, tovább rontottak a helyzeten, különösen a fejlett világban⁴ és azon belül Európában.⁵

Quo vadis pax Americana?

Mára egyértelművé vált, hogy Peking (és több másik feltörekvő ország) egy új politikai és biztonsági rendet szeretne kialakítani Ázsiában, amely a fennálló amerikai rendszerrel szemben elsősorban Kína érdekeit szolgálná. Ez nem feltétlenül jelentene teljes konfrontációt Washingtonnal, de az elkerülhetetlennek látszik, hogy Kína előbb-utóbb az USA-val egyenlő partnerként alakítsa a térség viszonyait. A népköztársaság hosszú távú stratégiája arra irányul, hogy csökkentse sebezhetőségét az USA és szövetségesei részéről, és egyben eleget tegyen a belpolitikai szintén növekvő öntudat, akár nacionalizmus elvárásainak is.

Három főbb, egymással versengő forgatókönyv képzelhető el az amerikai–kínai kapcsolatok és így a világ jövőjével kapcsolatban. Az idealisták-liberálisok bíznak Kína békés felemelkedésében, a realisták elkerülhetetlennek látják a stratégiai versengést, míg a pragmatikus iskola szerint a versengő együttélés korszaka következik el.

A liberális elképzelések szerint lehetséges Kína békés felemelkedése, annak ellenére, hogy a térség jellemzői eltérnek az európaiaktól. Elvetik a realisták érveit, mert azok szerintük a nyugati premisszákon alapulnak, amelyek nem érvényesek Kelet-Ázsiában. Cserébe nagy hangsúlyt helyeznek a sajátos kínai kultúra békés természetére, a globális gazdasági összefonódások erejére, az amerikai–kínai biztonsági érdekek közös pontjaira és a nukleáris fegyverekből fakadó önmegtartóztatásra. Nem gondolják, hogy csak Európa múltbeli tapasztalatait kellene a térség jövőjének előrejelzéséhez felhasználni, ahelyett, hogy

⁴ Laura Silver: China's international image remains broadly negative as views of the U.S. rebound. Pew Research, 2021. június 30. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/06/30/chinas-international-image-remains-broadly-negative-as-views-of-the-u-s-rebound/>

⁵ Matura Tamás: Ki szereti Kínát? Mércé.hu, 2021. január 20. <https://merce.hu/2021/01/20/ki-szereti-kinat/>

Ázsia saját múltjából merítenénk ihletet. Ez utóbbi viszont azt mutatja, hogy Kelet-Ázsiában mindig akkor volt stabilitás és béke, amikor Kína erős volt, és a régió évszázadokon keresztül jól működött a hierarchikus, Kína-központú rendszerben. Ezt az érvet maga Peking is gyakran hangoztatja, igaz, egy több mint kétszáz éve letűnt regionális rend mai érvényessége erősen megkérdőjelezhető. Arra is felhívják a figyelmet, hogy Kína belső problémái (szegénység, kisebbségek, szeparatizmus, a politikai rendszer) törékennyé teszik az államot, amelynek így nincs akarata vagy lehetősége hegemon szerepre törni.⁶

E szcenárió egy másik olvasata szerint a kínai–amerikai együttműködés olyan jól alakulna, hogy egyfajta G2 vagy érdekházasság alakulna ki közöttük. Ugyan fennmaradnának közöttük a társadalmi, ideológiai vagy éppen gazdasági különbségek, de mindkét fél felismerné, hogy kölcsönösen jobban járnak az együttműködéssel, mint ha ehelyett rengeteg befektetéssel járó versengésbe bocsátkoznának. Ez egyben arra is lehetőséget adna Washingtonnak és Pekingnek, hogy a többi feltörekvő hatalom feltartóztatására koncentrálhassanak. Az elmúlt néhány év fejleményei azonban mára teljesen valószínűtlenné tették ez utóbbi forgatókönyvet, az USA–Kína-együttműködésen alapuló G2 megvalósíthatatlanná vált.

A liberális és az offenzív realista iskola között helyezkedik el az a pragmatikus megközelítés, amely elveti mind a nyugati tapasztalatokon alapuló peszsimizmust, mind a kelet-ázsiai „kivételesség” elvét. Ezzel szemben kiemelik az ázsiai nemzetközi rendszer nagyfokú bonyolultságát, ahol a kemény szövetségek mellett puha regionális közösségek is léteznek. Egy ilyen komplexitást mutató környezetben csakis a pragmatikus megközelítés lehet helyes, amely egyszerre több biztonságpolitikai hagyományból is merít, és elvezethet egy olyan regionális rendhez, amelyben a multilateralizmus és az amerikai–kínai egyensúly egyszerre érvényesül. Azt is kiemelik, hogy valójában évtizedek óta egy stabil bilaterális rend biztosítja a kelet-ázsiai térség nyugalmat és békéjét, ahol az amerikai tengeri dominanciát a kínai szárazföldi fölény ellensúlyozza. Emellett meglátásuk szerint az is csökkenti egy konfliktus esélyét, hogy az amerikai és kínai érdekszféra jól elhatárolt.

Ez persze nem zárja ki, hogy gazdasági vagy politikai téren konfliktusok alakuljanak ki a felek között, azonban ezek nem járnának eszkalációval. Az elmúlt években kialakult helyzet mintha éppen ebbe az irányba mutatna, hiszen a nyílt kereskedelmi háború egy ilyen gazdasági konfliktus első lépése, amelyet kölcsönös bojkottok, befektetési és kereskedelmi akadályok bevezetése követ (ld. a kínai 5G-technológiával szembeni amerikai fellépést), ezzel súlyosan visszavetve a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat. Politikai téren is konfliktusok törhetnek ki Washington és Peking között, amelyre bőven van lehetőség olyan ügyek kapcsán, mint Tajvan, Észak-Korea vagy az emberi jogok kérdése. Az efféle feszültségek a propaganda, hírek, nyilatkozatok útján jelennek meg a bi- és multilaterális tárgyalások vagy nemzetközi szervezetek keretében, ahogy arra több példát is láthattunk a közelmúltban.

⁶ Evans, Michael (2011): *Power and Paradox: Asian Geopolitics and Sino-American Relations in the 21st Century*. Asian Geopolitics. Winter 2011. 85-113.

A keményvonalas realisták szerint az 1945 előtti Európa múltja fog megismétlődni a 21. századi Ázsia jövőjében, amelynek jelenlegi helyzete az első világháború előtti időszakra emlékeztet. Kína felemelkedése párhuzamba állítható a Német Birodalom vagy a Japán Birodalom felemelkedésével, és Peking elkerülhetetlenül Washington stratégiai vetélytársává válik. Ez a megközelítés az ázsiai helyzetet zéró összegű játszmaaként írja le, ahol a thuküidészi csapda értelmében folyamatosan nő a konfliktus esélye. E nézőpont szerint a kölcsönös gazdasági függőségek és a multilaterális nemzetközi rend sem lesznek képesek ellensúlyozni a hagyományos nagyhatalmi versengés törvényeit, amelyet véleményük szerint évszázados minták is bizonyítanak. Borús jövőképüket a folyamatos és rohamos kínai katonai és különösen a flottafejlesztések is alátámasztják, amelyek egyre inkább az USA és szövetségesei tengerészeti képességeinek limitálása irányulnak.⁷ A Trump elnök által megkezdett – kétséges sikerű – gazdasági „szétkapcsolódás” (decoupling) is ebbe az irányba mutat, akárcsak a Biden-kormány fentebb röviden bemutatott lépései a politikai, gazdasági és katonai színtéren. Ráadásul egyes új keletű elemzések szerint a két hatalom közötti összeütközést felgyorsíthatja, ha Peking úgy értékeli, hogy az idő immáron nem neki dolgozik, azaz jobban jár, ha a kivárás helyett erővel stabilizálja jelenlegi relatíve előnyös helyzetét.

Érdekes megfigyelni, hogy a hidegháború lezárása óta eltelt évtizedekben egyik amerikai kormány sem tudta Kína kapcsán kihasználni az unipoláris világrendből származó helyzeti előnyét, sőt, valójában Peking lovagolta meg a globális liberális berendezkedés nyújtotta előnyöket. Hasonlóképpen egyik amerikai adminisztráció sem tudott hatékony stratégiát kidolgozni Kína kapcsán, elméleti és gyakorlati politikájuk spektruma a barátságos, partneri viszonyra való törekvés és a nyílt stratégiai rivalizálás fontolgatása között mozgott az elmúlt közel harminc évben. Azaz Washington sem lenyelni, sem kiköpni nem volt képes a gazdasági, politikai és katonai téren is felemelkedő, új, minden korábbinál nagyobb kihívást jelentő Kínát. Ez a 2010-es évek második felére változott meg, amikor előbb Donald Trump, majd najainkban Joe Biden elnöksége alatt az Egyesült Államok egyértelműen a stratégiai feltartóztatás és politikai konfrontáció mellett döntött Kínával szemben. Mindez sorsdöntő kérdés elé állította Washington szövetségeseit, így az Európai Uniót és tagállamait is. Míg az Angela Merkel nevéhez fűződő időszakban az EU és főleg Németország a kínai gazdaságban rejlő előnyök kiaknázása érdekében a politikai lavírozást tette meg fő stratégiájának, addig 2017 óta már Berlinben és Brüsszelben is egyre többen érvelnek a Kínával szembeni keményebb fellépés mellett. Ez az EU által 2019-ben kiadott legutóbbi stratégiai dokumentumban is testet öltött, ami immáron nem csupán tárgyaló partnernek, hanem gazdasági vetélytársnak és egyben rendszerszintű riválisnak is bélyegezte Kínát.⁸

⁷ Evans: i. m.

⁸ European Commission: EU-China – A strategic outlook. 2019. március 12. <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>

Mit jelent mindez Magyarországra nézve?

Az Egyesült Államok és Kína között kibontakozó párviadal Európa és benne Magyarország jövőjét is meghatározza. Pekingnek elemi érdeke, hogy a gazdasági szuperhatalomnak számító EU ne alakítson ki Kína-ellenes szövetséget Washingtonnal, így igyekszik gazdasági és politikai eszközökkel megakadályozni azt. Németország már ma is ezer szálon függ a kínai gazdaságtól, míg Magyarország politikai támogatást nyújt a népköztársaság számára az unión belül. A kínai és magyar kormány közötti együttműködés miatt hazánk méretéhez képest jelentősebb figyelmet kap Pekingben. Kérdéses azonban, hogy a jelenlegi magyar Kína-politika valójában mennyire szolgálja az ország egészének gazdasági és társadalmi érdekeit. A kínai befektetésekhez fűzött korábbi remények mára jórészt szertefoszlottak, míg a kereskedelmi kapcsolatok gyors növekedését elsősorban importunk (és ezzel Kínával szembeni deficitünk) megugrása okozza. Mára Magyarország maradt az egyetlen olyan uniós tagállam, amely továbbra is látványosan kiáll Peking mellett politikai kérdésekben, miközben saját régiókn több országa is jelezte az elmúlt hónapokban, hogy csalogdtak a Kínával folytatott együttműködésben, és a jövőben inkább az EU egysége mellett teszik le voksukat.

A fentiekől függetlenül, egy apró közép-európai országból szemlélve akár azt is gondolhatnánk, hogy számunkra mindegy, éppen ki a világ ura. Hiba lenne azonban azt gondolni, hogy egy Kína vezette világrend nekünk ugyanúgy megfelel, mint a jelenlegi nyugati. A térképre tekintve látható, hogy Kína sosem lesz igazán érdekelt régiókn és benne Magyarország fejlődésében vagy éppen megvédésében. Az európai gazdasági és politikai integrációnak számunkra nincs alternatívája, sőt, egy az Egyesült Államokkal szemben formálódó orosz–kínai együttműködés árnyékában ez minden korábbinál fontosabbá válhat.

Ugyanakkor az sem feltétlenül áll hazánk érdekében, hogy az Egyesült Államokat tűzön-vízen át támogatva hozzájáruljon a Nyugat és Kína közötti ellentétek elmélyüléséhez, az ellentétes pólusok megszilárdulásához. A globális egyensúly fenntartásához vagy legalábbis kezelhető sebességű átalakuláshoz fontos lenne az Európai Unió gazdasági és politikai, akár biztonságpolitikai szerepének felértékelődése. Egy befolyásos EU egyfelől elrettenthetné Pekinget az egyoldalú és visszafordíthatatlan lépésektől, ugyanakkor Washingtont is képes lehet önmegtartóztatásra szorítani, azaz egyfajta tőkesúlyként működhetne a világrend billegő hajóján, amely képes megakadályozni vagy tompítani a túl nagy és túl hirtelen kilengéseket. Mivel a jelenlegi liberális, nyitott, szabály- és értékalapú világrend fennmaradása magának az EU-nak is érdekében áll, már látszanak is az erősebb világpolitikai szerepre irányuló törekvések Brüsszel, Párizs és talán az új Berliin vezetés részéről is. Ugyanakkor az EU döntéshozatali mechanizmusait figyelembe véve az olyan kis tagállamok, mint Magyarország, elkötelezettsége az erősebb uniós kohézió és egységes Kína-, illetve külpolitika mellett elengedhetetlen.

Mindezeket egybevetve azt látjuk, hogy a magyar nemzeti érdekek politikai, gazdasági és stratégiai szempontból is leginkább a jelenlegi világrend fennmaradásához és stabilitásához kötődnek, de legalábbis ahhoz, hogy a je-

lenlegi rend elkerülhetetlen változásai kontrollálható mederben maradjanak. Ebből következik, hogy hazánk nem érdekelt az amerikai–kínai konfliktus elmélyülésében, és különösen nem érdekelt Kína globális dominanciájában, de ugyanígy az Egyesült Államok esetleges egyoldalú lépéseiben sem, így a magyar külpolitika legfontosabb célja nem lehet más, mint a második hidegháború megakadályozása és egy olyan külpolitika kialakítása, amely megőrzi nyugati értékeinket, erősíti az Európai Uniót, de a praktikus együttműködés lehetőségét is fenntartja Kína és a Nyugat között.

Borsos Lőrinc: Kilencujjú